

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

Gümrük beyannamesi

İhracatta gümrük mevzuatı uyarınca doldurularak ilgili ihracatçı birliği tarafından onaylanmasından sonra gümrük idaresine sunulan belgedir.

- Gümrük Beyannamesi doğrudan doğruya mal sahipleri ile kanuni mümessilleri veya vekilleri tarafından düzenlenmektedir.
- Gümrük beyannameleri üzerinde kazıntı ve silinti yapılamaz.
- Gümrük beyannamelerinin tescili için ibrazından sonra beyan edilen eşyanın cins, nev'i, nitelik ve birim fiyatı bakımından herhangi bir düzeltme yapılamaz.
- Gümrük beyannamelerinin tescili, gümrüklerde tutulan deftere usulü uygun kayıt olunmak, üzerine kayıt sıra numarası, tarih ve resmi mühür konulması ile tamam olur.
- Gümrük idarelerince tescil edilen gümrük beyannameleri üzerinde herhangi bir değişiklik yapılması veya gümrük beyannamelerinin iptal edilmesi halinde, bu husus işlemi yapan gümrük idaresi tarafından onayı/kaydı veren İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine, mükellefin bağlı bulunduğu vergi dairesine ve Türkiye İstatistik Kurumuna bildirilir.
- Beynamede imzası bulunan kişiler cezai hükümlerin uygulanması açısından beynamede belirtilen bilgiler ile beyannameye ekli belgelerin doğruluğu ve ilgili rejimin gerektirdiği bütün yükümlülükler uyulmasından sorumludur. Doğrudan temsil durumunda bu sorumluluk adına hareket edilenlere aittir.
- Beyanın bağlayıcı olması nedeniyle beyanname başkasına devredilemez; eşyanın başkalarına satılması beyan sahiplerini yükümlülüklerinden kurtarmaz.
- Her beyanname formu, bir kalem eşya için kullanılır. Beyan edilen eşyanın birden fazla kalemi içermesi halinde, her üç kalem eşya için bir devam formu (Ek 3 ve 4) kullanılır. Ancak devam formunun sayısı üçten fazla olamaz. Kalem sayısı 10'dan fazla olduğu hallerde, kalem sıra numarası, GTİP numarası, eşyanın cinsi, vergi matrahı, vergi oranı ve vergi tutarının bulunduğu bir liste beyannameye eklenir.

Tek Tip Gümrük Beyannameleri 8 (sekiz) nüsha düzenlenmektedir.

1. Nüsha

İhracat ve/veya transit işlemlerinde kullanılmaktadır. İhracat veya transit işlemlerinin yapıldığı gümrük idaresinde saklanmaktadır.

2. Nüsha

İstatistik amacıyla kullanılan nüshadır.

3. Nüsha

İhracatta gümrük idaresince işlem gördükten sonra mükellefe iade edilir. Bu nüsha aracı banka ve diğer kamu kuruluşları tarafından izlenen işlemlerde kanıtlayıcı nüsha olarak kullanılır. İlgili kuruluşlar, gerek görmeleri halinde, bu nüshadan bir fotokopi alarak, asıl nüshayı mükellefe iade eder.

4. Nüsha

Transit rejiminde varış idaresinde kalacak nüshadır.

5. Nüsha

Transit rejiminde varış idaresince hareket idaresine geri gönderilecek teyit nüshasıdır.

6. Nüsha

İthalatın tamamlanmasından ve beyannamenin kapatılmasından sonra beyannameye eklenen

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

belgelerin asılları ile birlikte bu nüshanın aslı Gümrükler Kontrol Genel Müdürlüğü'ne gönderilir. Bu nüshanın onaylı örneği, aslı yerine geçmek üzere beyanname ekinde bulunması gereken belgelerin örnek veya fotokopileri ile birlikte gümrük idaresinde kalır. Bu nüsha, antrepo rejiminde kullanıldığında, Gümrükler Kontrol Genel Müdürlüğü'ne gönderilmez.

7. Nüsha

İstatistik amacıyla kullanılan nüshadır. İthalat işlemlerinin yapıldığı gümrük idaresinde saklanır.

8. Nüsha

İthalatta gümrük idaresince işlem gördükten sonra mükellefe iade edilir. Bu nüsha, aracı banka ve diğer kamu kuruluşları tarafından izlenen işlemlerde kanıtlayıcı nüsha olarak kullanılır. İlgili kuruluşlar, gerek görmeleri halinde, bu nüshadan bir fotokopi alarak, asıl nüshayı mükellefe iade eder.

Gümrük Beyannamesine Kaydedilen Bilgiler

- Beyan (Ortak Transit Rejimine İlişkin Sözleşmeye taraf ülkelere yönelik ihracat işlemlerinde "EU" kodu, diğer ülkelere yönelik ihracat işlemlerinde ise "EX" kodu yazılır.)
- Gönderici/İhracatçı
- Formlar (Birden fazla kalem eşya olması dolayısıyla devam formlarının kullanılması halinde doldurulur.)
- Yükleme Listeleri (Birden fazla kalem olması ve devam formu kullanılmaması halinde)
- Kalem Sayısı (Kullanılan takım ve devam formlarında beyan edilen eşyanın toplam kalem adedi yazılır.)
- Kap Adedi
- Referans Numarası
- Alıcı
- Mali Müşavir / Serbest Muhasebeci
- Gideceği Ülke (İhraç eşyasının gönderileceği ilk ülkenin kodu yazılır.)
- Ticaret Yapılan Ülke (İhracat yapılan ülkenin kodu yazılır.)
- Tarım Politikası
- Beyan Sahibi / Temsilcisi
- Çıkış/İhracat Ülkesi (Eşyayı sevk/ihraç eden ülkenin adı bu kutuya yazılır.)
- Menşe Ülke
- Gideceği Ülke (Bu kutuya eşyanın en son gideceği ülkenin adı yazılır.)
- Çıkıştaki Taşıt Aracının Kimliği ve Kayıtlı Olduğu Ülke
- Konteyner
- Teslim Şekli
- Sınırı Geçecek Hareketli Taşıt Aracının Kimliği ve Kayıtlı Olduğu Ülke
- Döviz ve Toplam Fatura Bedeli
- Döviz Kuru
- İşlemin Niteliği (Ticari sözleşmelere ilişkin kod yazılır.)
- Sınırdaki Taşıma Şekli
- Dahili Taşıma Şekli
- Yükleme Yeri
- Finansal ve Bankacılık Verileri (ihracat işlemlerine aracılık eden bankanın adı ve şubesi yazılır. Kambiyo mevzuatına göre yapılan ödeme şekli kaydedilir.)
- Çıkış Gümrük İdaresi

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

- Eşyanın Bulunduğu Yer
- Kaplar ve Eşyanın Tanımı - Kapların Marka ve Numaraları - Konteyner No(lar)ı - Adet ve Cinsleri - Kalem No
- Eşya Kodu (Gümrük Tarife ve İstatistik Pozisyonu'nu (G.T.İ.P.) göstermek üzere beş alt-bölümden oluşmaktadır.)
- Menşe Ülke Kodu
- Brüt Ağırlık (Kg)
- Rejim
- Net Ağırlık (Kg)
- Kota (Kotaların izlenmesi amacıyla doldurulacak bu kutuya eşyaya ilişkin kota uygulaması varsa (X) işareti konulur.)
- Özet Beyan
- Tamamlayıcı Ölçü (Eşyanın Türk Gümrük Tarife Cetveli'nde yer alan ölçü birimi cinsinden miktarı yazılır.)
- Ek Bilgi, Sunulan Belgeler; Ön İzinler
- Vergilerin Hesaplanması
- Ödemenin Ertelenmesi
- Antreponun Tipi ve Kodu
- Yer ve Tarih

Fatura (Invoice)

Ticari Fatura (Commercial Invoice)

Satılan malın cinsi, ismi, miktarı, birim satış fiyatı, teslim şekli ve toplam bedeli gibi bilgilerin beyan edildiği, satıcı tarafından alıcıya gönderilen hesap belgesidir.

Satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.

Fatura, sözleşmenin yapılması değil, yerine getirilmesi safhası ile ilgili ticari belgedir. Bu bakımdan fatura akdin şartlarını tespit eden değil, tespit edilmiş olan şartların bir kısmını gösteren ve bunları belirli şartlarla tevsik eden belgedir.

- İhracatçının hazırlayacağı ticari fatura ithalatçı ülkenin mevzuatına uygun olmalıdır.
- İhraç malları hazırlandıktan ve sevkiyat yapılmadan önce düzenlenen ilk belgedir.
- Genellikle bir İngilizce ve bir Türkçe olmak üzere iki nüsha olarak düzenlenen ticari faturaların nüsha adedi taraflar arasındaki anlaşmaya göre değişebilmektedir.
- Ticari faturaları, Maliye Bakanlığı'nın kaşesi ve/veya noter tasdiki ile ihracatçı düzenler.
- Fatura ithalatçı ülkenin isteğine bağlı olarak, ticaret odasınca onaylanabilmektedir.
- Fatura tasdiki alıcı ülke mevzuatına göre değişmekte olup, halen Ortadoğu ülkelerine yönelik ihracatta ilgili ülke temsilcilikince faturanın tasdiki istenebilmektedir.
- Taşıma esnasında değişikliğe uğrayacak nitelikteki mallar için teslim anındaki kesin durumuna göre tanzim edilecek faturaya kadar geçen zamanda kesilen faturaya ise "geçici" veya "muvakkat" fatura denir.

Ticari Faturada Bulunması Gerekli Bilgiler

- Faturanın düzenleme yeri, tarihi ve sayısı,
- Kesin satışlarda satıcı firmanın, diğer hallerde ise satıcı veya eşyayı gönderen firmanın adı ve adresi,
- Eşyayı satın alanın veya kesin satış dışındaki hallerde gönderilenin adı ve adresi,
- Ödeme şartları (peşin veya vadeli gibi),
- Satış bedeli ve teslim şartı (CIF, FOB veya diğer bir bedel gibi),
- Eşyanın gümrük tarife istatistik pozisyonu ve satış birimine (kilo, metre, adet, düzine gibi) göre

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

miktarı,

- Eşyanın birim fiyatı (bir metre, bir kilo ve bir adedinin fiyatı gibi),
- Eşyanın bulunduğu kapların cins ve nev'i, marka ve numarası ve adedi,
- Eşyanın teslim ve bedelinin ödeme yeri,
- Eşyanın gönderilme şekli,
- İhracata ilişkin faturalar için ayrıca, seri ve sıra numarası, bağlı olunan vergi dairesi ve vergi kimlik numarası, bilgilerini içeren bir belgedir.

İhracata ilişkin gümrük beyannameleri ile birlikte ibraz edilmesi gereken yurt dışındaki alıcılar adına düzenlenmiş faturalarda satış bedeli yabancı para cinsinden gösterilebilir.

Yukarıda yer alanlar dışındaki bilgiler de ticari faturalarda bulunabilmektedir.

Proforma Fatura (Proforma Invoice-p/i)

Teklif belirten faturaya "proforma", kesin olanına ise "orijinal" fatura denir. Ticaretin başlangıcıdır.

- Saticının alıcıya gönderdiği, satacağı malın ismi, özelliği, miktarı, fiyatı, teslim ve ödeme şekli, sevkiyatın durumunu içeren bir tekliftir.
- Proforma fatura hiçbir mali yükümlülük yaratmamaktadır.
- Alıcı bu teklif üzerine siparişi verir ve ödeme şekline göre harekete geçerse o zaman, satış artık kesinleşmiş, fatura da kesin satış faturası veya ticari fatura diye adlandırdığımız faturaya dönmüş olacaktır.
- Proforma fatura kelimesinin mutlaka bulunması gerekmektedir.

Orijinal Fatura

Satış işleminin gerçekleşmesinden sonra düzenlenen bir faturadır.

- Orijinal fatura satış sözleşmesini belgeleyen veya satış sözleşmesinin var olduğunu kesinleştiren bir belgedir.
- İthalat veya ihracatta, gümrük işlemlerinin yapılması ve vergilerin hesaplanması için orijinal fatura gerekmektedir.
- Genellikle orijinal fatura ihracatçı tarafından banka aracılığı ile ithalatçıya gönderilmektedir.

Navlun Faturası (Freight Invoice)

Navlun, deniz ve/veya iç su yolu ile taşımacılıkta malın taşıma ücretinin ifadesidir. CF veya CIF teslim şekilleri ile satışta, navlun satıcı-ihracatçı tarafından ödenmektedir.

Mal ile ilgili satış faturasında, navlun tutarı mal bedeline dahil olarak veya ayrı olarak gösterilebilmektedir. Bu fatura navlun faturası olarak adlandırılmaktadır.

- Akreditif, mal bedeli ile birlikte navlun bedelini de içeriyorsa, konşimento ve diğer sevk belgesi üzerinde "navlunu ödenmiştir" kaydının bulunması gerekmektedir. Ancak belirtilmemişse, satıcı firmanın taşıyıcı firmadan navlun faturası olarak ithalatçı firmaya vermesi, ya da tahsil belgeleri arasına navlun faturasını da koyması gerekmektedir.
- Navlun faturası malın ithal edildiği ülkede vergiye tabi kıymetinin tespitinde dikkate alınacak kıymet faktörlerinden birini oluşturmaktadır.

Konsolosluk Faturası (Consular Invoice)

Malın gideceği ülkenin konsolosluğu tarafından mal menşei, birim fiyatı ve mal değerinin onaylandığı faturalardır.

Bazı ülkelerin dış ticaret rejimleri, bu ülkelerde ithal edilecek mallar için ithal sırasında gümrük işlemlerine esas teşkil edecek konsolosluk faturasının ibrazını zorunlu görmektedir.

- Onay konusu faturalar ithalatçı ülkelerin konsolosluklarından elde edilmektedir.
- Fatura tasdiki alıcı ülke mevzuatına göre değişmektedir.
- Bu tür bir uygulamanın nedeni, ithalatçı ülkenin düşük faturalarla mal bedellerinin düşük

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

gösterilmek suretiyle vergi kaçaklarını önlemesi veya ithalatçının ihracatçı ile anlaşarak ülkesi dışına döviz kaçırmaması sağlanır.

Tasdikli Fatura (Legalized / Certified Invoice)

İhracatçı firma tarafından yabancı alıcıya kesilmiş olan ticari faturanın ithalatçı ülkelerin konsoloslukuna onaylatılması neticesinde tasdikli fatura elde edilmiş olur.

İhracatçı önce kendi orijinal faturasını düzenler, sonra bağlı bulunduğu meslek odasına (ticaret odasına ve/veya sanayi odasına) giderek hazırladığı Menşe Şahadetnamesini onaylatır. Daha sonra ithalatçı ülkenin Konsoloslukuna orijinal faturası ile menşe Şahadetnamesini ibraz eder ve faturasını bu Konsoloslukta onaylatır. Bazı Ortadoğu ülkelerine yönelik ihracatta ilgili ülke temsilciliğine faturanın tasdiki istenebilmektedir. Bu tür bir uygulamada temel amaç, malın ihracat ülkesi menşeli olduğunun belirlenmesidir.

Özel Fatura (İstisna Belgesi)

Yabancılara (veya yabancı ülkede ikamet ettiğini belgeleyen T.C. uyruklu) yapılan satışlarda KDV istisnasının uygulanabilmesi için düzenlenen belgedir.

Satıcı, bağlı bulunduğu vergi dairesine başvurarak "Türkiye'de İkamet Etmeyenlere Döviz Karşılığı Satışlarda KDV İhracat İstisnası İzin Belgesi" (İstisna Belgesi) almaktadır. Yolcu beraberli eşya ihracı istisnası uygulamasında da bu belge geçerli olmaktadır.

Komisyoncu Alış ve Satış Faturaları

Komisyoncu aracılığı ile yapılan mal alımlarında; komisyoncu tarafından, malın alış bedelini, alış giderlerini ve komisyon ücretini göstermek üzere düzenlenen belgeye komisyoncu alış faturası, komisyoncu aracılığı ile yapılan satışlarda, satış tutarı, satış giderleri ve komisyon ücretleri toplamından komisyoncu alış faturası tutarının indirilmesinden sonraki tutarı göstermek üzere düzenlenen belgeye komisyoncu satış faturası adları verilmektedir.

Ayrıntılı Fatura

Ayrıntılı fatura, kıymetleri üzerinden vergiye tabi olup da birden ziyade kap içinde gelen ve aynı zamanda çeşitli cins ve kıymette olan eşyadan, her kapta aynı cins ve kıymette ne miktar eşya bulunduğunu gösteren ve faturaya uygun bir şekilde, satıcı veya gönderici tarafından mahallinde düzenlenmiş bir belgedir.

Faturalarda her kabın içinde satış birimine göre ne miktar eşya bulunduğu gösterilmediği takdirde, ayrıntılı faturanın beyanname ile birlikte idareye verilmesi gerekir.

Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin)

İhracata konu olan malların üretim yerini gösteren belgedir. Bazı ülkeler, menşe şahadetnamelerinin, kendi mahalli konsoloslukları tarafından tasdik edilmesini isteyebilmektedir.

•Ülkemizde ihracatçı ve onun temsilcisi tarafından hazırlanmakta olup, bağlı bulunulan oda tarafından tasdik edilmesi gerekmektedir.

•Gümrük vergilerinin belirlenmesinde kullanılmaktadır. Menşe şahadetnameleri, gümrük beyannameleri ekinde gümrük idarelerine ibraz edilir.

•Menşenin belirlenip, belgelendirilmesinde kullanılan menşe şahadetnamesi düzenlenmesi zorunlu belgelerden olmayıp, ithalatçı firmanın isteği doğrultusunda hazırlanır. İhracatçının talebi üzerine ihracattan sonra da ilgili odalar tarafından menşe şahadetnamesi düzenlenebilmekte ve onay işlemi yapılabilmektedir.

•A, B ve C olarak üç nüsha halinde düzenlenen menşe şahadetnamelerinin C Formu ilgili ticaret odasında kalırken diğer iki nüsha ise ihracatçıya verilir. Türkiye'de menşe şahadetnamesi (ABC) formu ilgili ticaret, sanayi ve/veya ticaret ve sanayi odalarından temin edilmekte, firmalar tarafından tanzim edilmekte ve yine ilgili odalar tarafından onaylanmaktadır.

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

•Menşe şahadetnamesinin onaylanması sırasında ilgili ticaret odası tarafından ihracata konu malların Türkiye menşeli olduğunu kanıtlayıcı belgelerin ibrazı istenmektedir. Ülkeler tercihli ve tercihsiz ticarete farklı menşe kuralları uygulamakta ve bu nedenle farklı ülkeler için farklı menşe belgeleri düzenlenmektedir.

Menşe Şahadetnamelerinde Bulunması Gerekli Bilgiler

- Gönderici
- Alıcı
- Malın cinsi, özelliği
- Ambalaj şekli
- Koli adedi
- Kolilerin marka ve numarası
- Malın net ve brüt ağırlığı
- Malın ünite fiyatı
- Malın değeri (FOB, CF, CFR vb.)
- Malın yüklendiği aracın ismi ve hareket tarihi
- Yükleme limanı veya yükleme yeri
- Mal, Türkiye'de geçirdiği değişiklik dolayısı ile Türk menşeli sayılıyorsa bu özelliklerin belirtilmesi gerekmektedir.

A.TR Dolaşım Belgesi (A.TR Movement Certificate)

Avrupa Birliği ile Türkiye arasında katma protokol hükümleri gereğince, ülkemizden Birliğe üye ülkelere ihrac edilen ve gerekli gümrük muhafiyetinden yararlanılması için tanzim edilen belge A.TR Dolaşım Belgesi'dir. Bu belge Birliğe üye ülkelere yapılan ihracat için düzenlenmektedir. AB ile Türkiye arasındaki ticarete A.TR.1 ve A.TR.3 olarak kullanılan dolaşım belgeleri, Gümrük Birliği Anlaşması imzalandıktan sonra sadece A.TR olarak kullanılmaya başlanmıştır. Avrupa Birliği'ne yapılan ihracatta, Katma Protokol gereğince malların gümrük muafiyetinden yararlanabilmesi için "A.TR Dolaşım Belgesi"nin ihracatçı ülke yetkilileri tarafından düzenlenerek gümrük idarelerince vize edilmesi gerekmektedir.

İhracatçı, bağlı bulunduğu odadan aldığı beş nüsha A.TR Dolaşım Belgesi'ni eksiksiz ve tam olarak doldurmalı ve bağlı bulunduğu odaya;

- Dilekçe,
- Fatura sureti (Maliye Bakanlığı'ndan onaylı kontrol makbuzu veya noter tasdikli ticari fatura) ekleyerek müracaat etmektedir.

Beş nüsha olarak doldurulan, A.TR Dolaşım Belgesi'nin beyaz renkli nüshalardan biri tasdik işlemini yapan oda tarafından alıkonulur. Gümrük idaresi tarafından vize işlemi gerçekleştirildikten sonra, belgenin yeşil renkte olan ilk nüshası ihracatçıya verilmektedir. Beyaz renkli olan nüshalardan biri gümrük idaresinde kalmakta olup, diğer 2 nüsha da fiili ihracatı takip eden ilk işgünü içinde gümrük idaresince ilgili odaya gönderilmektedir.

A.TR Dolaşım Belgesi bazı durumlarda eşyanın ihracı sonrasında da düzenlenebilmektedir. Bu belge serbest dolaşım belgesidir. Avrupa Birliği ile gerçekleştirilen Gümrük Birliği sanayi ürünlerini içermektedir. Bununla birlikte, büyük bir çoğunluğunu gıda sanayii ürünlerinin oluşturduğu ve işlenmiş tarım ürünleri olarak nitelendirilen bir grup üründe Gümrük Birliği kapsamında yer almaktadır.

Domates salçası, meyve ve sebze konserveleri, meyve suları, peynir, dondurulmuş ve kurutulmuş her türlü gıda maddeleri, et ürünleri Topluluk tarafından tarım ürünü olarak değerlendirildiğinden, söz konusu ürünler Gümrük Birliği'ne dahil olmamaktadır. Bu ürünlerin ticaretinde, tercihli rejimden yararlanılabilmesi için menşe statüsünü belirlemek üzere EUR.1 Dolaşım Sertifikası düzenlenmesi gerekmektedir.

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

ATR, EUR.1 ve FORM A belgelerinin mal sevkiyatının gerçekleşmesinden sonra da düzenlenmesi mümkündür. Bu işlem için evraklar dilekçe ekinde Oda'ya ibraz edilir ve tasdik işlemi gerçekleştirilir.

EUR.1 Dolaşım Sertifikası (EUR.1 Movement Certificate)

EFTA ülkelerine, Avrupa Birliği ile demir çelik ürünlerinde (AKÇT ürünleri), Türkiye'nin serbest ticaret anlaşmaları imzaladığı ülkelere yapılan ihracatlarda ve Avrupa Birliği'ne yönelik tarım ürünleri ihracatında düzenlenen belgedir. Gümrük indiriminden yararlanılmasını sağlayan ve bağlı bulunan Oda'dan temin edilebilen bu belge, Odaca onaylandıktan sonra vizesi yapılmak üzere gümrük müdürlüğüne ibraz edilir.

İhracatçı, bu belgeyi bağlı buldukları odalardan (Türkiye ticaret, sanayi, deniz ticaret odaları ve ticaret borsaları) alırlar. Odalar tarafından tasdiklenmekte ve gümrük idarelerince vize edilmesi gerekmektedir.

EUR.1 Dolaşım Sertifikası beş nüsha olarak doldurulmaktadır. İlk nüshası meneviş renkli olup, asıl nüshadır. Diğer dört nüsha ise beyaz renklidir.

Bu belgenin temininde başvuru ve onay mercii ihracatçının bağlı bulunduğu odadır. İhracatçı, bağlı bulunduğu odadan aldığı beş nüsha EUR.1 Dolaşım Belgesini eksiksiz ve tam olarak doldurmalı ve bağlı bulunduğu odaya;

- Dilekçe,
- Fatura sureti (Maliye Bakanlığı'ndan onaylı kontrol makbuzu veya noter tasdikli ticari fatura) ekleyerek müracaat etmektedir.

Beyaz renkli nüshalardan biri tasdik işlemi yapan oda tarafından alıkonulur. EUR.1 Dolaşım Belgesi'nin gümrük idaresince vize edilmesinden sonra meneviş renkli asıl nüsha ihracatçıya verilir. Beyaz renkli nüshalardan biri gümrük idaresinde alıkonulmakta olup, diğer iki nüsha ilgili odaya gönderilir.

EUR.1 Dolaşım Sertifikası bazı durumlarda istisnai olarak ait oldukları ürünlerin ihracından sonrada düzenlenebilmektedir.

Bu belge menşe ispat belgesidir.

Armonize Sistem Nomanklatürü esas alınarak Türk Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde (T) kısaltması bulunan eşya tarım ürünü listesi kapsamına dahil ürünü göstermektedir. Bu eşyanın Avrupa Birliği ülkelerine ihracında EUR.1 Dolaşım Sertifikası düzenlenmektedir.

Türkiye ile Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu (CECA) kuran anlaşmanın yetki alanına giren ve Türk Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde yanında (CECA) kısaltması yer alan eşyanın Avrupa Birliği ülkelerine ihracında EUR.1 Dolaşım Sertifikası düzenlenmektedir.

Tedarikçi Beyanı (Suppliers' Declaration)

A.TR dolaşım belgesi ile birlikte kullanılan ve Türkiye ile Topluluk arasında ticarete konu Pan-Avrupa Menşe Kümülyasyonu kapsamı eşyanın menşesini gösteren belgedir.

Türkiye ve Avrupa topluluğu arasında serbest dolaşımda bulunan ve Pan-Avrupa Menşe Kümülyasyonu Sistemi'ne dahil ülkelere bir menşeli eşyanın tercihli menşe statüsü tedarikçi beyanı ile kanıtlanmaktadır.

Türkiye'den topluluğa veya topluluktan Türkiye'ye sevk edilen Pan-Avrupa Menşe Kümülyasyonu Sistemi'ne dahil ülkelere bir menşeli eşyanın, aynı halde veya işlendikten sonra yine Pan-Avrupa Menşe Kümülyasyonu Sistemine dahil ülkelere birine ihraç edilmesi sırasında, tercihli muameleden yararlanabilmek amacıyla menşe ispat belgesi düzenlenmesi talebinde bulunulduğunda, menşei kanıtlayıcı belge olarak tedarikçi beyanı kullanılmaktadır.

Tedarikçi beyanı, söz konusu eşyanın ilgili tercihli menşe kurallarını sağladığını ve beyan sahibinin bu beyanı destekleyici her türlü kanıtı ibraz etmeye hazır olduğunu göstermektedir. Türkiye ve Avrupa topluluğu arasında ticarete konu olacak eşyanın ihracatçısı, alıcının talebi

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

üzerine, tedarik ettiği, işlediği veya ürettiği eşyanın tercihli menşe statüsünü kanıtlamak üzere, ihracat sırasında veya sonrasında bir tedarikçi beyanı düzenlemekte ve alıcıya göndermektedir. Her tedarikçi, ticarete konu olan eşyanın tercihli menşe statüsünü beyan ederken, kendi tedarikçilerinden aldığı beyanlara dayanabilir. Bir tedarikçi beyanı, EUR.1 Dolaşım Sertifikası, fatura beyanı veya diğer menşe kanıtlayıcı belge ve bilgilere de dayandırılabilir.

EUR-MED Dolaşım Sertifikası (EUR-MED Movement Certificate)

EUR-MED Dolaşım Sertifikası PAAMK (Pan Avrupa Akdeniz Kümülayonu)'a taraf ülkelere ilgili ürünlerin ihracatında kullanılan menşe ispat belgesidir.

PAAMK Sistemi; AB-EFTA-Türkiye ve bazı Akdeniz ülkelerinin dahil olduğu bir çapraz kümülayon sistemidir. PAAMK sistemine dahil tüm ülkelerin arasında serbest ticaret anlaşması, bu anlaşmaların hepsinde (ikili ticaret hariç) aynı menşe kurallarının uygulanması gerekmektedir. Sistemin işlemesi için PAAMK sistemine dahil en az 3 ülke arasında STA (Serbest Ticaret Anlaşması) tamamlanmalıdır.

Başvuru için dilekçe, Türkçe fatura, taahhütname ve ihraç edilecek eşya yabancı menşeli ise ihracatçı beyanı eklenmesi zorunludur. EUR.MED'e kayıtlı eşyanın yabancı menşeli olması halinde mutlaka "tedarikçi beyanı" eklenecektir.

Türkiye'de, ihraç konusu bir eşyanın üretiminde Akdeniz Ülkelerinin biri veya daha fazlasından STA kapsamında ithal edilmiş menşeli girdi kullanılıyorsa EUR-MED Dolaşım Belgesi kullanmak zorunludur.

Uluslararası Orijin ve Bitki Sağlık Sertifikası (Phytosanitary Certificate)

Bitki ve bitkisel ürün ihracatçısının, ihraç edeceği ürünlerde hastalık ve zararlı maddelerden arınmış olduğunu gösteren "Bitki Sağlık Sertifikası" adlı belgeyi temin etmesi gerekmektedir. Söz konusu belge, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Tarım İl Müdürlükleri Bitki Koruma Şubeleri'nden temin edilmektedir.

Bu uygulamanın uluslararası geçerliliği olması nedeniyle Bitki Sağlık Sertifikası önemli bir belgedir. Bu belgenin ihracat sırasında gümrük idarelerine ibrazı zorunludur.

Bitki Sağlık Sertifikasını Temin Etmek İçin İzlenecek Prosedür;

- Yaş meyve ve sebzelerin kontrolünün yapılabilmesi için öncelikle ihracatçının, üyesi olduğu İhracatçı Birliğinin bu amaçla açtığı hesaba "Teknik Yardım Ücreti" yatırması gerekmektedir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarım İl Müdürlüğü Bitki Koruma Şube Müdürlüğü'nden temin edebileceği Zirai Karantina Servisi Bitki İhraç Dilekçesini doldurduktan sonra Tarım İl Müdürlüğü'nden havale almaktadır. Bitki Koruma Şube Müdürlüğü'ne başvuruda bulunduktan sonra, ihraç konusu ürünün yüklendiği yerde kontrolör tarafından hijyenik kontrolü yapılmaktadır. Kontrolör Bitki Sağlık Sertifikası'nı tanzim ederek imzalamaktadır.
  - Ortadoğu ve Körfez ülkeleri, bu belgenin ayrıca Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Dışişleri Bakanlığı ve kendi Büyükelçilikleri tarafından da tasdiklenmesini istemektedir.
  - Alıcı ülkelerin istekleri doğrultusunda laboratuvar analiz raporları da bu belgeye eklenmektedir.
  - Sertifikalar, yaş meyve sebze için 10 gün, kuru meyveler için 20 gün, hububat ve bakliyat için de 20 gün süreyle geçerlidir. Tarım ürünleri daha önce muayene edilmiş olsalar bile, ihraç anına kadar her zaman ve her yerde yeniden muayene edilebilmektedir.
  - Bakanlık tarafından yapılan ihracat kontrollerinde, alıcı ülke talepleri göz önünde bulundurulmaktadır.
  - Yaş meyve ve sebzeler için alıcı ülke tarafından Bitki Sağlık Sertifikası dışında aflatoksin, pestisit vb. analizler istenildiği takdirde, ihracatçı firmaların İl Müdürlüğü Kontrol Şube Müdürlüğü'ne müracaat etmeleri gerekmektedir.
- Hayvan İhracına İlişkin Sağlık Raporu (Health Certificate For Animal Export)

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

İhracatçıların canlı hayvan, hayvansal maddeler ve deniz ürünleri ihracatında, bu ürünlerin insan ve hayvanlara geçebilen hastalıklardan temiz olduğunu gösterir "Sağlık Sertifikaları" nı temin etmeleri gerekmektedir.

Canlı hayvan, hayvansal maddeler ve deniz ürünleri ihracatında yedi ayrı sağlık sertifikası bulunmakta olup, her biri için de yetkili kurum Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarım İl Müdürlükleri'dir. İhracatçı, bir dilekçe, teknik yardım ücretinin yatırıldığına dair makbuz ve yurtiçi sevk raporu ile Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü'ne bağlı ihracatla yetkili Tarım İl Müdürlükleri'ne müracaat etmesiyle işlemi başlatmaktadır.

Kontrol Belgesi (Conformity Certificate)

Dış Ticarete Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Yönetmeliği ekinde yer alan tarım ürünleri, ihracatta zorunlu kalite denetimine tabidir. Bu uygulamanın amacı, geleneksel tarım ürünlerimizin dış ülkelerdeki itibarını muhafaza etmek ve istikrarlı pazarlar yaratmaktır. Söz konusu maddelerin ihracatında, ihracatçı firmalar, Dış Ticaret Müsteşarlığı Bölge Müdürlüklerine bağlı Dış Ticarete Standardizasyon Denetmenleri Grup Başkanlığına müracaat etmektedirler. Yapılan kontroller sonucunda, mal, standardına uygun bulunduğu takdirde, gümrüklere ibraz edilmek üzere, Dış Ticarete Standardizasyon Denetmenleri Grup Başkanlığı tarafından, ihracatçıya "Kontrol Belgesi" verilmektedir.

Taze meyve ve sebze ihracatı yapan firmalarımız, Dış Ticarete Standardizasyon Denetmenlerince düzenlenen Kontrol Belgelerini Avrupa Birliği üyesi ülkelerin gümrüklerine ibraz ettikleri takdirde, belge kapsamı taze meyve ve sebze ihracat partilerinin Avrupa Birliği ülkelerine denetlenmeden girmesini sağlayabilmektedirler.

Yurt dışında iş yapan müteahhitler işçilerinin ihtiyacı olan zorunlu standart kapsamı malların ihracı kontrollerden muaf tutulmaktadır. Ayrıca, hariçte işleme yoluyla yapılacak ihracat ile Bedelsiz İhracat Tebliği kapsamında yapılan ihracatta da Kontrol Belgesi aranmamaktadır.

Çekirdeksiz Kuru Üzüm Analiz Belgesi

Kanada, ABD ve Avustralya'ya çekirdeksiz kuru üzüm ihraç edecek firmaların İzmir Hıfzıssıhha Enstitüsü, İzmir Tarım İl Müdürlüğü ile Ege Üniversitesi İlaç Geliştirme ve Farmakokinetik Araştırma ve Uygulama Merkezi Laboratuvarı'nın (ARGEFAR) birinden kurşun kalıntısı ve pestisite yönelik analiz raporu alma zorunluluğu bulunmakta olup, numune alınması işlemleri Dış Ticaret Müsteşarlığı Bölge Müdürlüklerine bağlı Dış Ticarete Standardizasyon Grup Başkanlıklarınca yapılmaktadır.

Doğal Arı Balı Analiz Belgesi

Doğal Arı Balı Analiz Belgesi, bal ihracat ve ithalat aşamalarında gümrüklerde aranılan zorunlu belgeler arasında olup, uygulamanın amacı sahte ve tağşişli balların ihraç ve ithal edilmesinin engellenmesidir. Numune alınması işlemleri Dış Ticaret Müsteşarlığı Bölge Müdürlüklerine bağlı Dış Ticarete Standardizasyon Denetmenleri Grup Başkanlıklarınca yapılmaktadır.

Doğa Mantarı İhracatında Hazırlanan Annex II Sertifikası

Avrupa Birliği ülkelerince, ihracatçı firmalarımızdan özellikle yaş doğa mantarı için radyasyon belgesi istenmektedir. Söz konusu belgelerin ithalatçı ülkelere talep edilmesi halinde, ihracatçı firmalar, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'nun, Ankara Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi veya Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi'ne başvurarak temin etmektedirler.

Et Süt ve Kuru Meyveler Dışında Gıda ve Gıda Ambalaj Maddelerinin İhracatında Gıda Güvenliği/Sağlık Sertifikası (Food Safety/Health Certificate)

Et, süt ve kuru meyveler dışında gıda ve gıda katkı maddeleri ile gıda ambalaj materyallerinin ihracatında sertifika düzenlenmesi ve onaylanması amacıyla yapılacak kontrollerdir. Onay işlemleri, Tarım İl Müdürlükleri tarafından yapılmaktadır.

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

Sertifika işlemleri için gerekli belgeler bir asıl bir suret olmak üzere 2 takım olarak hazırlanacaktır. Bu sayı ihracatçı talebi üzerine artırılabilir. İhracat kontrolü, alıcı ülke talepleri doğrultusunda ihracatçının veya temsilcisinin sertifikada yer alacak bilgi ve belgeleri içeren formu doldurarak ürünün denetlenmesini isteyen bir beyanname vermesi üzerine en seri şekilde üretim yeri, depo veya antrepodan ihracatçı veya temsilcisinin de hazır bulunması suretiyle yapılmaktadır.

Ticari Kalite Denetim Yeterlilik Belgesi, Dış Ticaret Müsteşarlığı Bölge Müdürlüklerine bağlı Dış Ticarete Standardizasyon Denetmenlerince tarım ürünleri ihracatında parti bazında yapılan denetimlerden muafiyet getirilerek bürokrasinin azaltılması amaçlanmaktadır. Ayrıca ihracatçılarımızın oto kontrole yöneltilmesi suretiyle kalite bilincinin yaygınlaştırılması düşünülmektedir.

Belge almak isteyen firmanın başvurusu üretim tesisinin bulunduğu ilin bağlı olduğu Dış Ticaret Müsteşarlığı Bölge Müdürlüğüne yapılmaktadır.

Belge sahibi imalatçı-ihracatçıların veya bu imalatçı-ihracatçılardan ihraç kaydıyla mal temin eden ihracatçıların yapacakları ihracatta imalatçı-ihracatçıların sorumlu denetçilerince düzenlenen Denetim Beyanı ve Belgesi'nin gümrük idarelerine ibraz edilmesi halinde Kontrol Belgesi aranmamaktadır.

Borsa Tescil Beyannamesi

Tarım ürünleri ihracatında gümrüğe sunulması gereken belgelerden biri de Borsa Tescil Beyannamesi'dir.

•Zirai ürünlerin kayıt altına alınması amacıyla vergi kayıp ve kaçaklarının önlenmesini sağlamak üzere ve bürokratik işlemlerin azaltılması, borsaların geliştirilmesi için zirai ürün gümrük çıkış işlemlerinde ihracatçıdan istenmektedir.

•Borsa Tescil Beyannamesi, ticaret borsalarının 13 Temmuz 1995 tarih ve 22342 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan kotasyon listelerinde bulunan zirai ürünlerin ihracatında talep edilmektedir.

•İlgili ticaret borsasından temin edilen Borsa Tescil Beyannamesi ihracatçı tarafından 3 nüsha olarak doldurulur ve borsaya onaylatılmaktadır.

1. Nüsha (beyaz): Borsada kalır.
2. Nüsha (yeşil): İhraç faturasına iliştilererek ilgili gümrüğe ibraz edilir.
3. Nüsha (sarı): İhracatçıda kalır.

Borsa Tescil Beyannamesinin Alınabilmesi İçin Gerekli Belgeler

- İhraç edilecek malın faturasının aslı,
- Alım faturası veya müstahsil makbuzlarının aslı,
- Stopaj vergisinin yatırıldığına dair makbuzun aslı,

Gerekli belgelerin eksiksiz ibrazı halinde Borsa Tescil Beyannamesi talebi takiben verilmektedir.

İşlenmiş Tarım Ürünleri Beyan Formu/Analiz Sonuç Raporu

İşlenmiş tarım ürünlerinin serbest dolaşıma sokulması halinde, bu ürünlerdeki tarım paylarını belirten ve kimyager tarafından onaylanmış belgedir.

CITES Belgesi

Nesli tehlike altında olan Yabani hayvan ve Bitki türlerinin ihracatında CITES belgesinin gümrük beyannamelerinin tescili aşamasında beyannamelere eklenmesi gerekir.

Hasat Belgesi

Çiçek soğanlarının, üretim alanlarında, dikim, vejetasyon, hasat ve ihracat aşamalarında kontrolleri Tarım ve Köyişleri Bakanlığını tarım il müdürlüğü tarafından yapılır ve elde edilen çiçek soğanlarının büyütme veya üretme olduğunu belirten onaylı "Hasat Belgesi" verilir.

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

Menşei Belgesi

Devlet ormanlarından elde edilecek doğal çiçek soğanlarına ihracat izni verilebilmesi için Tarım ve Köyişleri Bakanlığını tarım il müdürlüğü'nden Menşei Belgesi alınması gerekmektedir.

Orman/Tekel Nakliye Tezkeresi

Orman ürünlerinin ihracı için istihsal yerinden, tekele tabi eşyada ise bu idarece tanzim olunarak verilen belgelerdir.

Helal Belgesi (Helal Certificate)

İslam ülkelerinin et ithalatında talep ettikleri, hayvan kesimlerin islami kurallara uygun olduğunu ispatlayan belgedir.

AQAP Belgesi

Milli Savunma Bakanlığı tarafından verilen, "Endüstriyel Kalite Güvence Seviye Belgesi"ni ifade eder.

GMP Belgesi

Sağlık Bakanlığı tarafından ilaç sanayicilerine verilen ve üretimin her aşamasında gerekli kalite kontrolünün yapıldığını gösteren "İyi İmalat Uygulamaları Belgesi"dir.

Sanayi Sicil Belgesi

6948 sayılı Sanayi Sicil Kanununun 1. maddesi kapsamında değerlendirilen sanayi işletmelerine ve devamlı ve seri halinde tamirat yapan işletmeler ile elektrik veya diğer enerji üreten santraller, gemi inşaatı gibi büyük inşaat yerlerine verilen bir belgedir.

Tip Onayı Belgesi

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından münhasıran otomotiv imalatçılara verilen ve prototip araç, sistem, aksam veya ayrı teknik üniteye ait tipin, ilgili mevzuata uygunluğunu gösteren belgedir.

Spesifikasyon Belgesi (Certificate of Specification)

Malların uluslararası standartlarının ayırımını yapan ve imalatçı firmanın TS veya ISO Belgesine bağlı olarak düzenlediği belgedir.

Nükleer ve Nükleer Çift Kullanımlı Eşyaların İhracatında İzne Esas Olacak Belge

Nükleer silahların yayılmasının önlenmesi amacıyla nükleer madde, nükleer alanda kullanılan malzeme, ekipman ve ilgili teknoloji ile nükleer çift kullanımlı malzeme, ekipman ve ilgili teknolojinin ihracatında "İzne Esas Olacak Belge"dir.

Radyasyon Analiz Belgesi / Sarı Belgesi (Radiation Certificate)

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından ihracatçı firmaların talebi üzerine düzenlenen Radyasyondan Ari Belgesi (Sarı Belgesi) ve/veya Radyasyon Analiz Belgesi ülkemizde zorunlu uygulamada değildir. Ancak, Avrupa Birliği'nin 737/90 sayılı mevzuatı çerçevesinde, ihracat yapılan ülkenin mevzuatı nedeniyle (talep etmesi halinde) Radyasyondan Ari Belgesi (Sarı Belgesi) ve/veya Radyasyon Analiz Belgesi ihracatçı firmalarımızca Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'nun ilgili birimlerinden ithalatçı ülke makamlarına sunulmak üzere temin edilmektedir.

Boycot/Kara Liste Sertifikası (Boycot/Black List Certificate)

Birbiri ile savaş halinde bulunan veya siyasi ilişkileri kesilmiş ya da zedelenmiş ülkeler, birbirlerini kara listeye aldıklarından dış ticaret ilişkilerinde ticaret partnerlerinin kendi kara listeleri ile hiçbir ilgisi olmadığını beyan ve onaylanmasını istemektedir.

Bu tür belgeler, malın belirli bir ülke menşeli olmadığını, ticari tarafların kara liste, boykot kapsamında olmadıklarını, ihracatçının boykot kapsamı bir ülke ile ticari ilişkisi bulunmadığını, malın boykot kapsamı (ismi verilen) bir ülkenin karasularında, hava sahasından geçemeyeceğini, taşıma aracının o ülkenin bandırasını taşımadığını, gemi kaptanının o

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

ülkenin uyuşunda olmadığını ve buna benzer hususları beyan etmektedir.

Analiz Belgesi (Certificate of Analysis)

İthalatçı veya kamu kuruluşlarının ithal edilecek malın niteliğinin veya saflığının bilirkişi tarafından belirlenmesini gerekli görmeleri durumunda, mala ait numunenin bağımsız kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan analiz sonucunu gösteren belge.

E 1 Laminat Parke Belgesi

Laminat parke bileşenlerinde sağlığa zarar verecek madde olmadığını, olsa bile bu miktarın uluslararası standarda uygun olduğunu, sağlık için bir problem teşkil etmediğini gösteren belgedir.

Analiz Raporu Gerektiren Ürünler - Ekspertiz Raporu (Expertise Report)

İhraç veya ithal mallarının fiyat, miktar, kalite, bileşim katkı oranı, ticari teamül gibi hususlarında gümrük idarelerinde tereddüde düşülen durumlarda, analiz belgesi hazırlanması gerekmektedir.

Gümrük Kanunu ve buna bağlı diğer mevzuatlarda hangi kurum ve kuruluşların vereceği ekspertiz raporuna itibar edileceği belirtilmiştir. Ekspertiz raporları ticaret ve sanayi odaları tarafından verilmektedir.

Halı Ekspertiz Raporu

Eski Eserler Mevzuatı uyarınca, eski eser niteliği taşıyan malların ihracı yasaktır.

Ülkemizden ihraç edilen el halılarının eski eser niteliğinde olup olmadığını belirlemek için ilgili mal, ihracatçının bağlı bulunduğu oda tarafından ekspertiz işlemine tabi tutulmaktadır. Bu işleme başlamak için bir dilekçe ile ticaret ve/veya sanayi odasına başvurulmaktadır. Oda tarafından ekspertize tabi tutulan halıların eski olduğunun saptanması halinde, Türk İslam Eserleri Müzesi'nce ikinci bir ekspertiz işleminden geçirilir.

Halıların eski eser olmadığını gösteren rapora istinaden oda tarafından ilk raporda yer alan hususlar da belirtilerek gümrük idarelerine ibraz edilmek üzere rapor sureti ihracatçıya verilmektedir.

Hediyelik Eşya İhracatında Ekspertiz Raporu

Ülkemizden ihraç edilen bakırdan ve pirinçten mamul hediyelik eşyaların ihracı, Eski Eserler Kanunu gereğince ilgili müze eksperlerince ekspertize tabi tutulmakta ve bunun sonucuna göre düzenlenen rapora göre gümrük idarelerince ihracına izin verilmektedir. Bu tür bir malı ihraç edecek kişilerin, bağlı bulunduğu odaya bir dilekçe ile başvurmaları gerekmektedir.

Lületaşı İhracatında Ekspertiz Raporu

Ham lületaşının yurtdışına gönderilmesini önlemek amacıyla, ihraç edilecek lületaşı mamulleri ekspertize tabi tutulmaktadır. Ekspertiz işlemi için ihracatçı, bağlı bulunduğu odaya fatura ve ilgili form ile başvurmaktadır. Ekspertiz komitesi nezaretinde lületaşı mamulleri, ileri derecede işlem görmüş olması ve "Türk Elişi Sanatının" estetiğinden yoksun bulunmaması gibi hususlar dikkate alınarak incelenmektedir. İncelendikten sonra ambalajlanan mamuller, bölge ticaret ve sanayi müdürlüğü ve oda tarafından mühürlenerek, gümrük idarelerine teslim edilmek üzere tanzim edilen bir rapor ile birlikte ihracatçıya verilmektedir. Bu belgeleri bizzat ihracatçılar düzenleyip onaylayacakları gibi alıcının ismini vereceği bir merci tarafından da düzenlenebilir. Günümüzdeki en tipik örnekler İsrail karşısında Arap ülkelerinin tutumundan kaynaklanmaktadır.

ATA Karnesi (ATA Carnet)

ATA karneleri uluslararası Geçici İthalat Sözleşmesi (kısaca İstanbul Sözleşmesi) ve Ekleri kapsamında, taraf ülkeler arasında, başka herhangi bir belgeye gerek duyulmaksızın, eşyanın geçici olarak ithalat ve ihracatını sağlayan gümrük belgeleridir. Bir başka ifade ile milletlerarası ticari ve kültürel faaliyetlerin artırılması için eşyaların geçici olarak vergiden muaf ithal edilmesi

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

amacıyla düzenlenen karnedir.

ATA karnesi ile gelen tüm eşya için ithalat işlemi sırasında, ne gümrüklerce ne de ithalatçı tarafından başka bir işlem yapılması gerekmemektedir. Gelen eşyanın gerek ithalatında, gerekse yeniden ihracında gümrüklerden geçiş süresinin kısaltılması sağlanmaktadır. ATA karnesi kullanmak isteyen kişi veya kuruluşların, yurtdışına götürülecek eşyanın çeki listesini eklediği dilekçesi ile birlikte, karne dağıtımı konusunda yetkili odalara müracaat etmeleri gerekmektedir. ATA karnesi kullanmak isteyen kişi veya kuruluşların, taşınacak eşya için gereken teminatı odaya vermesi durumunda ATA karnesini alabilmektedir.

ATA karnesinin geçerlilik süresi bir yıldır. ATA karnesi hamillerine, ATA karnesinin geçerlilik süresi içinde olmak kaydıyla bir ATA karnesi ile birden fazla akit taraf ülkesine birden fazla geçici ithalat yapma olanağı sunar.

Ata Sözleşmesine Üye Ülkeler Listesi

Almanya

ABD

Andorra

Avusturalya

Avusturya

Belçika/Lüksemburg

Beyaz Rusya

Bulgaristan

Cebelitarık

Cezayir

Çek Cumhuriyeti

Çin

Danimarka

Estonya

Fas

Fransa

Finlandiya

Fildişi Sahili

G. Afrika Cum.

Hırvatistan

Hindistan

Hollanda

Hong Kong

İngiltere

İspanya

İsrail

İsveç

İsviçre

İran

İrlanda

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

İtalya
İzlanda
Japonya
Kanada
Karadağ

Kıbrıs
Kore
Letonya
Litvanya
Lübnan

Macaristan
Makedonya
Malezya
Malta
Mauritius

Moğolistan
Norveç
Pakistan
Polonya
Portekiz

Romanya
Rusya Fed.
Senegal
Sırbistan
Singapur

Slovak Cum.
Slovenya
Sri Lanka
Şili
Tayland

Tayvan
Tunus
Türkiye
Ukrayna
Yeni Zelanda

Yunanistan

Yetkili Odalar

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

Adana Tic.Od.
Antalya Tic. ve San. Od.
Kayseri San. Od.
İzmir Tic.Od.

Ankara Tic. Od.
Bursa Tic.ve San. Od.
Mersin Tic. ve San. Od.
Trabzon Tic. ve San. Od.

Ankara San.Od.
Gaziantep Tic. Od.
İstanbul Tic. Od.

Gözetim Belgesi (Inspection Certificate)

Gönderilen malın ithalatçının siparişine uygun olup olmadığını araştıran bir gözetim şirketinin hazırlamış olduğu bir belgedir. Bir başka ifade ile ticarete konu olan bir malın alıcıya tesliminin satış sözleşmesinde öngörülen miktar, kalite, ambalajlama, etiketleme, yükleme, taşıma, teslim zamanı gibi koşullara uygun olarak gerçekleştirildiğinin bir "Gözetim Şirketi" aracılığı ile alıcı ve satıcı tarafından tespit ettirilmesi olup, düzenlenen belgeye "Gözetim Belgesi" denir.

Koşer Sertifikası (Kosher Certificate)

Ürünlerinin Musevi kurallarına göre hazırlandığını göstermekte olup; kalite, hijyen ve güveni simgelemektedir. İsrail'e ihraç edilecek gıda ürünlerinde Musevi dinine uygunluğu belgeleyen "koşer sertifikaları" aranmaktadır.

Bu sertifika Musevi dini mensuplarının yoğun olarak yaşadıkları ülkelere ihracatta da önemli bir unsur olarak görülmektedir. Ürünlerin yöneldiği İsrail pazarlarındaki dindarlık durumuna göre kurallar katılaşabilmektedir. Bazı ürünler için ülkemizdeki Hahambaşılıklıca verilen sertifika yeterli olmakla birlikte, dinen kritik konumda olan (özellikle et-süt ve mamulleri) ürünlere İsrail'deki din otoritelerinin yerinde çalışma yaparak caizlik kazandırması gerekmektedir. Gıda ürünlerinin dışında, Koşer Sertifikası şartının, yaygın olmamakla birlikte, bazı temizlik-hijyen ürünlerinde, tekstil ürünlerinde ve elektrikli ev aletlerinde de arandığı durumlara rastlanmaktadır.

FSC (Forest Stewardship Council - Orman Koruma Konseyi) Sertifikası

Kereste ve kerestenin kullanıldığı mobilyaların uluslararası ticareti üzerinde çok fazla durulmakta olup; bu ürünlerin ithalatında yasal bir engel yoktur. Ancak tüketicilerin yok olmasında orman alanlarından getirilen ağaçlardan yapılmış ürünleri almamaları yönünde yönlendirme vardır. Sertifikalı kereste kullanımı yaygınlaşmaktadır. Bu sertifika ise "Forest Stewardship Council (FSC)" tarafından verilmektedir. Sertifikalı üretimde üretim her aşamada denetlenmekte, ormandan ağacın kesilmesinden (nereden ve nasıl sağlandığı gibi) nihai ürüne (üretimde çevreyi kirletici atıkların nasıl işleme tabi tutulduğu gibi) kadar bütün üretim aşamaları izlenmektedir.

Kimberley Süreci Sertifikası

Ham elmas sevkiyatında her yüklemenin Kimberley Süreci Sertifika Sisteminin gereklerine uygun olarak yapıldığını tevsik eden, Kimberley Sürecine ait belgelerde belirtilen asgari standartları taşıyan, belirli bir şekli olan ve elmasın menşeyini, özellikleri ile ithalat ve

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

ihracatçısını gösteren onaylı belgedir. Ham elmas ihracatı, İstanbul Altın Borsası'nın Kimberley Süreci Sertifika Sistemine uygun olarak düzenlediği sertifikayı müteakip hazırlayacağı uygunluk yazısına istinaden gümrük idareleri nezdinde gerçekleştirilir.

Sigorta Belgeleri (Insurance Documents)

Sigorta belgeleri, sigortayı yapan sigorta şirketi veya sigorta komisyoncusu tarafından düzenlenip sigortayı yaptıran kişiye (ihracatçıya veya ithalatçıya) verilen belgelerdir.

Sigorta Sertifikası (Insurance Certificate)

Bir defadan fazla yüklemesi olan firmaların kesin sigorta öncesi hazırladıkları belgedir.

Sigorta Poliçesi (Insurance Policy)

Sigorta poliçesi, sigorta akdinin belgesidir ve sigortacı tarafından imzalanıp, sigorta ettirene verilen ve her iki tarafın hak ve borçlarını gösteren bir vesikadır. Malların sevki esnasında kaybolması veya tahribi risklerini teminat altına almaktadır.

•Nama, emre veya hamiline yazılı şekilde düzenlenebilir. Genel olarak, sigortacının ve sigorta ettirenin ve varsa sigortadan yararlanan kimsenin adı, soyadı veya ticaret ünvanı ve ikametgahları, sigortanın konusu, sigortacının üstüne aldığı rizikolarla, bunların başlayacağı ve son bulacağı zaman, taşıyanın adı soyadı gibi bilgileri içermektedir.

•Denizyolu ile nakliye sigortasının maliyeti dünyanın pek çok yerinde nispeten makul düzeyde olup, gönderilen malın değerinin çok az bir bölümünü içermektedir.

•Gönderilen ürünün tamamı veya bir kısmı ciddi zarar görebilir, hatta firma için çok zararlı olabilir. Pek çok durumda taşıyıcının sorumluluğunun nakliye koşulları ile sınırlıdır.

Konşimento, Taşıma Belgeleri (Bill of Lading, Transport Documents)

Konşimento emtiayı temsil eden kıymetli evraktır. Malların sevkini yapan nakliyat firması tarafından düzenlenir. Sevki tevsik eden en önemli belgedir. Tren, uçak veya gemi ile yapılan taşımacılıkta kullanılan bir taşıma belgesi olup, malların ihracatçının ülkesindeki belli bir yerden alınıp ithalatçıya teslimini taahhüt eden, buna istinaden taşıtan ile taşıyan arasında düzenlenen bir taşıma sözleşmesidir, malların teslim alınmasını gösterir bir teslim makbuzudur.

•Deniz ve nehir taşımacılığında kullanılan konşimentolar kıymetli evrak sayılıp ciro edilebilir.

Diğer konşimentolar ise ciro edilemez.

•Yükleme konşimentosu, tesellüm konşimentosu, üst üste taşıma konşimentosu, klozlu konşimento, sevkıyatçı konşimentosu, konteynir konşimentosudur.

•Uluslararası ticarete özel durumlar dışında sıklıkla kullanılan yükleme konşimentosudur.

Ayrıca, konşimentolarda yazılı malların kısım kısım çekilebilmelerini sağlamak üzere hazırlanan teslim emirleri vardır ki, bunlara da "ordino" adı verilmektedir.

Konşimentoda Bulunması Gereken Zorunlu Unsurlar

•Düzenleyen kimsenin imzası (Taşıyan veya onun yetkili kıldığı kişi)

•Taşıyanın adı ve soyadı veya ticaret ünvanı

•Taşınan malın cinsi, ölçüsü, markası, ve diğer özelliklerine ait bilgiler

•Tanzim tarihi ve yeri

•Kaç nüsha olarak düzenlendiği

Zorunlu olmasa da konşimentoda bulunması önemli olabilecek unsurlar ise şunlardır;

•Kaptanın adı

•Yükletenin adı

•Gönderilenin adı

•Geminin adı ve uyruğu

•Yükleme limanı

•Boşaltma limanı

•Navlun

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

•Diğer kayıtlar

Konşimento genelde deniz taşımacılığında kullanılmaktadır. Hava taşımacılığında ise aynı anlamda ve benzer bilgileri içeren konşimentolar kullanılmakta olup, kara taşımacılığında ise "Yük Senedi" kullanılmaktadır.

Taşıma Belgeleri

•Deniz Konşimentosu (Marine bill of lading, Ocean bill of lading, Bill of lading)

Taşıtanın isteği üzerine taşıyıcı veya gemi acentası tarafından düzenlenip taşıtana verilen, malın yüklendiğini ve belirlenen şekilde taşınıp varış yerinde alıcısına teslim edileceğini taahhüt eden belgedir. Bu konşimentonun en önemli özelliği kıymetli evrak niteliğidir.

•Havayolu Konşimentosu (Airwaybill)

Bu konşimento bir makbuzdur. Kıymetli evrak niteliği taşımaz. Ciro edilerek mülkiyeti devir edilemez. ithalatçı adına düzenlenir. (Nama yazılı konşimento niteliğindedir.)

•Havayolu Taşıma Senedi (Letter of Air Transport)

Havayolu taşımacılığında, göndericinin düzenlediği ve taşınan malla ilgili bilgileri (gönderenin ismi, adresi, malların menşei, teslim yeri, paket adedi, ağırlığı, miktarı, navlun ücreti ve değeri) içeren belge.

•Demiryolu Hamule Senedi (Railway Consignment Note)

Malların demiryolu ile taşınacağını gösteren, gönderen ile taşıyıcı demiryolu idaresi arasında yapılan taşıma sözleşmesini ifade eder. Hamule senedi "nama" düzenlenir, emre yazılı hamule senetleri düzenlenemez.

•Karayolu Taşıma Belgesi (Road Waybill/CMR Consignment Note)

Kamyon konşimentosu (Truck Bill of Lading) da denilen bu belge, kamyon veya tır ile yapılan uluslararası taşımacılıkta, CMR [Convention Merchandises Routier (Ticari Mallar Güzergah Anlaşması)] gereğince düzenlenen bir taşıma belgesidir.

•Nakliyeci Makbuzu (Forwarder's Receipt)

Demiryolu ve çoğunlukla karayolu ile taşımacılıkta kullanılan bu belge, taşıma komisyoncuları tarafından belli bir ücret karşılığında kendi adlarına ve başkaları hesabına mal taşıyan nakliye firmaları tarafından düzenlenen belgedir.

•FİATA Tesellüm Belgeleri (FCR/FCT/FBL)

Bu belgeler bir nev'i nakliyeci makbuzudur. Ancak bu belgeler, FİATA [(International Federation of Freight Forwarders Association) Uluslararası Taşıma Acenteleri Birlikleri Federasyonu] tarafından, kendisine üye olan taşıma acenteleri için standart hale getirilmiş ve sadece karayolu taşımacılığında kullanılan belgelerdir.

•Paket Postası Makbuzu (Parcel Post Receipt)

İthalatçıya posta ile gönderilecek malın bulunduğu kolinin doğrudan ithalatçı veya ithalatçının bankasına sevk edilmek üzere posta idaresine verilmesi karşılığında alınan posta makbuzuna denir.

•TIR Karnesi

Bakanlar Kurulunun 16.1.1985 tarihli, 85/8993 sayılı Kararı ile 12 Mayıs 1985 tarihinden geçerli olmak üzere onaylanan 1975 tarihli "TIR Karneleri Himayesinde Uluslararası Eşya Taşınmasına Dair Gümrük Sözleşmesi" teknik eklerinde yer alan uluslararası kuruluş (halen Uluslararası Karayolu Taşımacıları Birliği IRU) tarafından basılarak üye ülkelerin Kefil Kuruluşları aracılığıyla taşıyıcıların kullanımına sunulan, TIR Sistemi altında eşya taşımaya yarayan bir belgedir.

Çeki Listesi (Weight Note)

İhracatçının, ihracat beyannamesi, gümrük beyannamesi ve konşimentoda beyan ettiği malların net ve brüt ağırlıkları ile hacimlerine ilişkin dökümünü, hangi taşıta ne kadar mal

FETHİYE TİCARET VE SANAYİ ODASI

FETHİYE CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY

yüklendiğini, her paketin ne kadar ağırlık içerdiğini gösteren belgedir. Diğer bir ifade ile bu belge, ihraç için sevk edilen malların brüt ve/veya net ağırlığının ihracatçı veya tarafsız bir üçüncü şahıs/kuruluş tarafından beyan edildiği ayrı bir belgedir. Kamyon veya vagon ile yapılan taşımada otomatik tartı cihazlarından çıkan "kantar fişleri" de çeki listesi yerine geçer. Ancak burada, ödeme şekli olarak akreditif tercih edilmiş ise, kantar fişlerinin kabul edileceğinin akreditif mektubunda ithalatçı tarafından açıkça belirtilmiş olması gerekmektedir. Bu vesailer, malların taşıma sırasında hasar görmesi halinde önem arz eder. Sigortalı malların hangi ölçüde hasar gördüğü, ziyanın ne miktarda tanzim edileceği Sigorta Şirketi tarafından çeki listesi esas alınarak belirlenmektedir.

Koli Listesi (Packing List)

Paketler içindeki malların cinsini ve adedini belirtmek için satıcı tarafından düzenlenmektedir. Diğer bir ifade ile kolinin içinde bulunan ambalaj ve mal muhteviyatını belirten listelerdir. Yabancı gümrüklerde malın gümrük makamları tarafından örnekleme yöntemi ile kontrol edilmesini sağlamaktadır. Ayrıca yabancı alıcılar ihracatçı tarafından kendilerine gönderilecek ambalaj listesine göre malları çeşitli perakende veya toptan satış yerlerine gönderebilmektedir. Ambalaj listeleri alıcının kendi iç dağıtımında bu açıdan yardımcı olmaktadır. Dökme olmayan ve koliler ile sevk edilen malların her koli içindeki miktar ve ölçüler ile koli sayısını ambalajlar açılmadan gösteren belgedir. Böylece koli listesi gümrük işlemleri sırasında gümrük idaresine ve taşımacı firmaya sayım, yükleme ve taşıma açısından kolaylık sağlamaktadır. Koli listesi paket, kutu, sandık ve balyalar içindeki malların hangi cinsten, hangi ölçü ve renkte olduğunu gösterdiği için, ithalatçı kolileri açmadan dağıtımını yapma olanağını bulmaktadır.

KAYNAKLAR

Türk Dış Ticaret Rejimi İhracata İlişkin Esaslar, 2009, Ankara, İGEME, Mithatpaşa Cad. No.60, Kızılay, Ankara, Tel: 312 - 417 22 23, Fax: 312 - 417 22 33, E-mail: igeme@igeme.gov.tr , internet: <http://www.igeme.gov.tr>